بازارهای هدف بین المللی صنعت نشر شناسایی نشده است

فاصله ها تا رسیدن به نقطه مطلوب

لیلا سعادتی

کمتراز یک ماه به برپایی نوزدهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران زمان باقی است و همانگونه که از نامش پیداست این نمایشگاه جهانی است و اهداف متعددی از بین المللی بودن این رویداد فرهنگی پیگیری می شود. یکی از مهمترین این اهداف، شناساندن بازار نشر ایران به جهانیان بویژه کشورهای اسلامی و همسایه است. سال ۸۲ نخستین سال اختصاص زمان برنامه و جایگاه ویژه ای به نام بازار جهانی کتاب در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران بود که در پی آن شاهد برداشتن گامهای عملی تری در سال های ۸۳ و ۸۴ بودیم. در بازار جهانی کتاب که ناشران و مؤسسات نشر خصوصی و دولتی حضور دارند، برپایی نمایشگاهی از آثار ناشران فعال ایرانی در حوزه نشر بین الملل و برگزاری همایش بین المللی بازار کتاب ایران به منظور شناساندن توانمندیهای این عرصه به کشورهای همسایه و مسلمان مقصد نهایی این بازار است.

حضور ناشران خارجی و مدیران نمایشگاههای بین المللی کشورهای همسایه و مسلمان در ۳ دوره ای که بازار جهانی کتاب برپا شده است، بستر مناسبی را برای حضور ناشران ایرانی در عرصه بین الملل و تعامل فرهنگی ناشران ایرانی و خارجی فراهم کرده است. اما متأسفانه تا رسیدن به نقطه مطلوب که همان حضور فعال ناشران ایرانی در سایر کشورها، شناساندن کتاب های ایرانی بویژه ادبیات معاصر ایران و ترجمه گسترده انواع کتاب های ایرانی است، فاصله زیاد است.

شناسایی بازارهای هدف، شناسایی مخاطبان در کشورهای مختلف، سرمایه گذاری ناشران ایرانی در کشورهای خارجی، حمایت دولت از توسعه نشر ایران، آشنایی با وضعیت نشر کتاب در سایر کشورها، باید در اولویت برنامه های دست اندرکاران بازار جهانی کتاب و بویژه ناشران بین المللی قرار گیرد. دراین گزارش وضعیت نشر کتاب در کشورهای مسلمان و همسایه و وضعیت انتشار کتاب های ایرانی در این کشورها و چگونگی حضور ایران و استفاده از بازارهای بکر این کشورها مورد بررسی قرار گرفته است.

ضرورت تشکیل اتحادیه ناشران ایران - آذربایجان

کشور آذربایجان با ۹ میلیون جمعیت، بازاری بکر برای کتاب های فرهنگی، دینی و علمی محسوب می شود. صنعت چاپ و نشر آذربایجان به دلیل مشکلات اقتصادی و همچنین با وجود تغییر الفبا از سریلیک به لاتین در رکود به سر می برد. تغییر الفبا در کتاب های درسی و علمی بودجه هنگفتی را متوجه دولت آذربایجان و ناشران این کشور نموده است.

دولت این کشور با رکود اقتصادی دست و پنجه نرم می کند و ناشران نیز با مشکلات مادی رو به رو هستند. از این رو دست اندرکاران صنعت نشر این کشور در پی همکاری با ناشران و سرمایه گذاران خارجی بوده و ایران نیز یکی از آن کشورهاست.

رکود اقتصادی که به صنعت چاپ و نشر آذربایجان حاکم است، موجب چاپ کتاب های علمی و آموزشی با تیراژ پایین ۱۰۰۰ و ۵۰۰ نسخه می شود.

با این وجود سرانه مطالعه کتاب مردم این کشور از سرانه مطالعه مردم ما بیشتر است.

اکثر کتاب هایی که در این کشور چاپ می شود به زبان لاتین است و کتاب هایی که بطور عمده وارد این کشور می شود از کشورهای ترکیه ، روسیه و ایران است.

به گفته باقر اسماعیل زاده، نماینده انتشارات الهدی درباکو؛«مردم این کشور به کتاب هایی با موضوع هایی چون زبان و ادبیات فارسی، آذری ایرانی علاقه زیادی دارند اما متأسفانه در این زمینه کتاب های اندکی منتشر شده است».

ادبیات و منابع اولیه شیعه، احادیث، ادعیه، تفاسیر قرآنی و کتاب های فقهی و احکام ، کتابهای مورد علاقه مردم آذربایجان است. انتشارات الهدی در سال ۸۳ ، حدود ۸ هزار نسخه قرآن با ترجمه ترکی فروخته است و حدود ۶ هزار جلد قرآن بدون ترجمه در همان سال به فروش رفته است.

همچنین در سال ۸۴ ، کتاب مجمع البیان به زبان های فارسی و عربی ۲۰۰ دوره تجدید چاپ شده است.

در این کشور درباره برخی موضوع ها و عناوین کتابی وجود ندارد. این در حالی است که مردم آذربایجان خلأ این موضوعات را احساس می کنند.

نماینده انتشارات الهدی می گوید: «در آذربایجان کتابی در زمینه حقوق اسلام به زبان ترکی وجود ندارد در حالی که مردم در جست وجوی این قبیل کتاب ها هستند.

همچنین در زمینه حقوق سیاسی و قانون اساسی کتابی در زبان ترکی ترجمه نشده و کتابها به زبان لاتین است».

با آنکه آذربایجان و ایران بویژه استان های آذری زبان کشور ما از گذشته های دور قرابت و نزدیکی زبانی و فرهنگی با یکدیگر دارند، اما مردم این کشور با ادبیات فارسی و ترکی ایران، همچنین وضعیت کتاب کشور ما آشنایی ندارند و در برخی موارد نیز دچار سوء تفاهم هستند. برای مردم آذربایجان باور اینکه در دانشکده های ایران کتابهای علمی نوشته استادان ایرانی تدریس شود مشکل است. اسماعیل زاده می گوید: «مردم آذربایجان فکر می کنند انتشار کتاب به زبان ترکی در ایران قدغن است».

بعد از روی کارآمدن «الهام علی اف» وضعیت فرهنگی و اجتماعی آذربایجان تغییرات زیادی کرده است. فضای فرهنگی و اجتماعی آزاد این کشور فرصت مناسبی برای ناشران کشور ما فراهم کرده است که قبل از هر کشور دیگری بتوانند بازارهای کتاب آذربایجان را بشناسند و در آن بازار نفوذ کنند. نماینده انتشارات الهدی در این باره می گوید: «ناشران ایرانی حضور کمرنگی در بازار کتاب آذربایجان دارند در حالیکه بستر مناسب برای فعالیت آماده است. وی ضرورت تشکیل اتحادیه ناشران ایران - آذربایجان را فرصت مغتنمی برای حضور بیشتر ناشران ایرانی می داند و می گوید: «پیشنهاد تشکیل این اتحادیه را به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارائه داده است».

سوریه و فرصت های طلایی

بازار نشر سوریه را باید از دو منظر یعنی بازار سوریه و بازار جهان عرب بررسی کرد. کشور ما با سوریه روابط نزدیک و مناسبات مثبت فرهنگی و سیاسی دارد اما با این وجود نوعی بریدگی بین ایرانی ها و اعراب احساس می شود. این خلأ و بریدگی موجب شناسایی نشدن برخی فضاهای فرهنگی بویژه در وضعیت چاپ و نشر در این کشور شده است، البته گفتنی است در این میان اتحادیه نویسندگان عرب در سوریه رابطه فعالی با اتحادیه ناشران ایران دارد اما این رابطه یک سویه است و ناشران ایرانی چندان علاقه مند به برقراری رابطه نزدیک با این اتحادیه نیستند. این اتحادیه تاکنون ۴ جلد از کتاب های نویسندگان کشورمان را ترجمه و منتشر کرده است. پستچی نوشته جلال آل احمد، اسطوره عشق نوشته زهرا زواریان، مجموعه شعر طوفان اخیر نوشته حسین اسرافیلی و نمایشنامه گاو دیوانه اثر اسماعیل همتی، کتاب های منتشر شده توسط اتحادیه ناشران عرب در سوریه است.

شناسایی بازارهای هدف، شناسایی مخاطبان در کشورهای مختلف، سرمایه گذاری ناشران ایرانی در کشورهای خارجی، حمایت دولت از توسعه نشر ایران، آشنایی با وضعیت نشر کتاب در سایر کشورها، باید در اولویت برنامه های دست اندر کاران بازار جهانی کتاب و بویژه ناشران بین المللی قرار گیرد

همچنین کتاب سبوی تشنه که توسط سفارت ایران در سوریه به زبان عربی ترجمه شده بود بوسیله ناشر سوری چاپ شده است.

علاوه بر اتحادیه ناشران عرب ، مؤسسات خصوصی نیز در صنعت چاپ و نشر این کشور بسیار فعال هستند . مؤسسه دارالفکر یکی از این مؤسسات معتبر است و تمایل فراوانی به همکاری با ناشران ایرانی دارد.

دارالفکر نیز چندین جلد کتاب ایرانی را ترجمه وچاپ کرده است که می توان به زن نوشته جمیله کدیور، صد روز با خاتمی اثر بابک داد، گفت وگوی تمدن ها، دموکراسی و حاکمیت ملت، دین و دولت، جامعه مدنی که همگی نوشته سیدمحمدخاتمی است اشاره کرد.

به طور کلی این مؤسسه تاکنون بیش از ۳۳ عنوان کتاب از نویسندگان ایرانی یا کتاب های مربوط به ایران را ترجمه و منتشر کرده است.

ابوالفضل صالح نیا، رایزن سابق فرهنگی کشورمان در سوریه که اشراف کاملی بر وضعیت صنعت چاپ و نشر این کشور دارد، بازار کتاب سوریه را بازاری محدود عنوان می کند و می گوید: «چاپ و نشر کتاب تحت کنترل شدید دولت است و برای چاپ و توزیع، مجوزهای جداگانه ای لازم است. رایزن سابق فرهنگی کشورمان در سوریه معتقد است: ناشران کشورما بازار جهان عرب بویژه سوریه را نمی شناسند و علاقه ای به همکاری با ناشران فعال این کشور ندارند. این در حالی است که جهان عرب جولانگاه کتاب هایی است که درباره ایران نوشته می شود که ما بی اطلاع هستیم».

ترکیه: صنعت نشر گران اما آزاد

در کشور ترکیه، احمد شاملو، فروغ فرخزاد و جمال زاده نام های آشنایی برای مردم این کشور هستند.

کتاب های جامعه شناسی، موضوع خاورمیانه، تاریخ ایران، روابط تاریخی ایران و ترکیه در رتبه های بعدی کتاب های مورد علاقه مردم ترکیه قرار می گیرند.

در کشور ترکیه چاپ و نشر کتاب آزاد است و دولت هیچ دخالتی در این صنعت ندارد. فقط چند مؤسسه دولتی اقدام به چاپ برخی کتب تاریخی کرده اند. وزارت فرهنگ و وزارت آموزش ملی ترکیه نیز اقدام به ترجمه و چاپ شاهنامه ، گلستان و بوستان سعدی و مثنوی کرده اند.

در حال حاضر کتاب های نویسندگانی چون دکتر علی شریعتی و دکتر مطهری از اقبال زیادی در میان روشنفکران ترکیه برخوردار هستند. ناشران روشنفکر ترکیه در چند سال اخیر به سراغ ادبیات معاصر ایران آمده و برخی رمان های نویسندگان معاصر کشورمان را ترجمه و منتشر کرده اند. در سال گذشته دکتر حجابی استاد دانشگاه آنکارا به دعوت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سفری به ایران، وضعیت صنعت چاپ و نشر ترکیه را تشریح کرد و از ناشران ایرانی خواست در صنعت چاپ و نشر این کشور حضور فعالی داشته باشند. وی خاطرنشان کرد که برای ناشران ایرانی مشکلی وجود ندارد. استاد دانشگاه آنکارا گفت: «به علت مشکلات اقتصادی و گرانی کاغذ و عدم ارائه سوبسید از سوی دولت، تیراژ کتاب پایین است. ناشران به اجبار از اروپا کاغذ می خرند و مالیات کلانی به دولت می پردازند. استاد دانشگاه آنکارا همچنین تأکید کرد ناشران ایرانی با سرمایه گذاری و فعالیت در این صنعت می توانند در بخشی از بازار کتاب ترکیه سهم قابل توجهی داشته باشند».

با توجه به گفته های دکتر حجابی می توان نتیجه گرفت دولت ترکیه برای حضور ناشران ایرانی مشکلی ایجاد نخواهد کرد. اما ناشران ایرانی معتقدند به دلیل پاره ای از مسائل سیاسی این کشور نمی توان حضور چشمگیری داشت چون سیاست دولت ترکیه با افکار و خواسته های مردم ترکیه متفاوت است.

هند: صنعت پررونق، مردم مطالعه گر

از میان کشورهایی که بازار کتاب آنها مورد بررسی قرار گرفت، کشور هند بیشترین آمار را در نشر و تیراژ کتاب داراست.

همه ساله بیش از ۱۶ هزار ناشر ۷۰ هزار عنوان کتاب در هند منتشر می کنند که ۴۰ درصد این کتاب ها به زبان انگلیسی است. این کتاب ها در شکل Textbook ، مرجع و کتاب های کودکان منتشر می شود.

بیشتر کتاب هایی که در این کشور چاپ می شوند در حوزه علوم کاربردی، مهندسی، تکنولوژی و سیاست است.

کتاب های مورد علاقه عموم مردم این کشور را کتاب هایی چون خیاطی، آشپزی، شنا، طالع بینی، یوگا، سلامت، زیبایی و مسافرت شامل می شود.

هند با پتانسیلی که داراست بازار بزرگی برای ناشران ما محسوب می شود به شرطی که بازار شناسی، بازاریابی و بازار گردانی آن هم به صورت حرفه ای توسط اتحادیه های ناشران و سرمایه گذاران صورت گیرد. البته در حال حاضر صادر کننده های فعالی کتاب های ایرانی را به کشور هند صادر می کنند. اما دولت هند خواهان خرید کتاب نیست بلکه تمایل به خرید کپی رایت کتاب های ایرانی از ناشران دارد. به نظر برخی ناشران هندی ضروری است که ناشران ایرانی که در حوزه های علوم مهندسی و پزشکی فعال هستند با ۵ هزار ناشر هندی که در این حوزه ها کار می کنند روابط متقابلی برقرار کنند.

هند با پتانسیلی که داراست بازار بزرگی برای ناشران ما محسوب می شود به شرطی که بازار شناسی، بازاریابی و بازار گردانی آن هم به صورت حرفه ای توسط اتحادیه های ناشران و سرمایه گذاران صورت گیرد

چین ؛ بگذار صد گل بشکفد

در سال ۱۳۴۹ ه- .ش که حزب کمونیست برچین حاکم شد صنعت چاپ و نشر محدود شد و در اختیار این حزب قرار گرفت که در نتیجه بخش خصوصی از صحنه خارج شد. اما بعد از اصلاحاتی که در سال ۱۳۷۹ ه- . ش در این کشور ایجاد شد، فکر و اندیشه جدیدی شکل گرفت و برنامه ریزی برای اصلاحات فرهنگی شروع شد، بعد از پیوستن چین به سازمان تجارت جهانی (WTO) این کشور مجبور به آزاد سازی حوزه های نشر چون؛ مطبوعات و کتاب شد. در سال ۲۰۰۴ بیش از ۲۰۰ هزار عنوان کتاب با تیراژ۱۶/۵ میلیارد نسخه منتشر شده است. در این کشور حدود ۷۰ هزار کتاب فروشی وجود دارد و نیمی از این کتاب فروشی ها متعلق به مؤسسه انتشاراتی «Shinkoh book» است.

بازار بین المللی چین بعد اصلاحات در فرهنگ راههای متعددی را برای نشر جهانی فراهم کرده است.

شعار اصحاب فرهنگ این کشور که می گوید: بگذار صد گل بشکفد نمایانگر توجه جدی به این صنعت است و نمایشگاه بین المللی کتاب پکن یکی از این گل های شکوفا شده است.

در نمایشگاه بین المللی پکن برخلاف نمایشگاه بین المللی تهران ، کتاب به فروش نمی رسد هدف اصلی در این نمایشگاه خرید و فروش کپی رایت است. در نمایشگاه بین المللی پکن ۲۰۰۴ حدود ۱۷ میلیون دلار کپی رایت خرید و فروش شد. ۱۲ هزار عنوان کپی رایت از خارجی ها خریداری شد و مابقی توسط چینی ها به فروش رسید.

با توجه به ایجاد فضای باز و آزاد فرهنگی بویژه در صنعت چاپ و نشر کتاب، می توان نگاه عمیق تری به این بازار داشت.

«محمد سابقی» رایزن سابق فرهنگی ایران در چین که برپایه سال ها فعالیت فرهنگی در این کشور بازار نشر کتاب چین را مورد بررسی قرارداده است، می گوید: «چینی ها فرهنگ خاصی دارند و بازارهایشان نیز دارای ویژگی های خاصی است و وارد شدن به بازارهای چین بویژه بازار کتاب این کشور نیازمندداشتن روش های ویژه ای است.

سابقی می افزاید: «ناشران کشور ما باید با آگاهی و دانش، نیازهای بازار چین را بشناسند. در بازار چین زمینه برای ورود کتاب های ما وجود دارد. بنابراین باید بازار را شناخت، وارد شد و ماندگار ماند. همچنین از طریق بازار چین می توان به بازارهای پیرامونی چین هم واردشد».

براساس آمارهای موجود، در طول تاریخ مراودات فرهنگی ایران و چین حدود ۸۰۰ عنوان کتاب ایرانی به زبان چینی در این کشور منتشر شده است.

شاهنامه فردوسی، مثنوی معنوی، بوستان و گلستان، رباعیات خیام که توسط سفارت ایران در چین ترجمه شده بود بوسیله ناشر چینی و با هزینه ۳۵۰ هزار دلار منتشر شده است.

همچنین کتاب هایی چون از نیما تا امروز و منتخبات ۲۷ شاعر ایرانی معاصر نیز در چند سال گذشته توسط چینی ها چاپ و منتشر شده است.

همانگونه که گفته شد کتاب های ایرانی توسط ناشران چینی منتشر شده است که بیانگر حضور ناچیز ناشران ایرانی درعرصه صنعت چاپ و نشر چین است. به گفته رایزن سابق فرهنگی کشورمان بستر برای نشر کتاب های ادبی، کودکان، علوم انسانی، هنر، آموزشی ، فنی و عملی مهیاست.

ناشران ایرانی با شناخت بازار کتاب چین می توانند در زمینه های چاپ رمان، زندگینامه شخصیت های بزرگ، جایگاه ویژه ای در این بازار کسب کنند.

یک جدول با دو شرح ۳۴۳۹

جدول روزنامه ایران دارای دو شرح «عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دوشرح ابتدا یکی از شرحها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

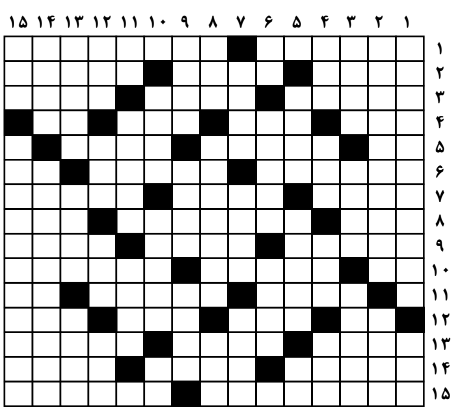

جدول عادی

افقی:
۱ـ از دست رفتن موقت تعادل بر اثر پیچ خوردن یا گیر کردن پا به مانع ـ خودرأی و مستبد
۲ـ فراگیرنده و در بردارنده ـ وقت و هنگام ـ ماده معطری که از عصاره اندامهای مختلف گیاهان به دست می آید
۳ـ قصد و آهنگ ـ نوعی نان که آن را بر بستری از ریگ داغ می پزند ـ شتر تندرو
۴ـ حیوان درنده جنگل ـ مخترع دیگ بخار ـ روز عرب ـ مزه خرمالو
۵ـ ضمیر غایب ـ پیوسته و همواره کاری کردن ـ ساز بادی ایرانی بلند که صدایی بسیار بم دارد
۶ـ آنکه در خرج کردن اندازه نگاه دارد، مقتصد ـ جانور بومی آمریکای جنوبی از راسته جوندگان با جثه ای شبیه خرگوش ـ اسب ترکی
۷ـ پرونده در لفظ انگلیسی ـ چاهی نزدیک خانه کعبه ـ فقیر و مفلس
۸ـ مهمانخانه ـ منتظر آمدن کسی یا رسیدن خبری ـ سرین و ران
۹ـ خیالات و پندارها ـ رنگ سرخ ارغوانی سیر ـ زینهار و امان
۱۰ـ جنس به ظاهر قوی ـ رایج شدن ـ کسی که اهل یک منطقه به شمار آید و از حقوق متعلق به آن برخوردار شود
۱۱ـ قوس ـ فتنه انگیزی ـ خشکی
۱۲ـ غم و اندوه ـ خالص ـ پول خرد هند ـ ثروتمند و غنی
۱۳ـ همیشه ـ خستگی و از دست دادن نیرو ـ امتداد
۱۴ـ ریش سپیدان و پیران ـ سیاهرگ ـ پناهگاه
۱۵ـ اتومبیل حمل بیمار ـ حقوقی که دولت به افراد خانواده کارمندان درگذشته می پردازد.

عمودی:
۱ـ شهرت میرزاسیدمحمد حسینی، شاعر معروف ایرانی عهد فتحعلی شاه که از آثارش روضه البکا است ـ درجه حرارت
۲ـ وسیله ای در موتورهای درونسوز برای به صورت گرد درآوردن سوخت و مخلوط کردن آن با هوا ـ نیای محمدبن عبدالله (ص)
۳ـ رشته پهن ـ گوشت مناسب برای کباب کردن ـ پیدا نشدنی و نادر
۴ـ نگاه و نظر ـ ساکنان خانواده ـ ذره بنیادین ـ صدای گربه
۵ـ کجاوه ـ کیف بزرگ مستطیل شکلی که در آن جامه و توشه سفر می گذارند ـ کم مانده دیوانه شود
۶ـ حرف تردید ـ آموختن و تعلیم دادن ـ مخلوقات و انسانها
۷ـ مخفف اوستا ـ پر و سرشار ـ از مصالح ساختمانی
۸ـ خوراک طیور ـ متکای ملوس! ـ مهار شتر
۹ـ تازه و نو ترکی ـ اداره ای که مأمور مراقبت از ورود و خروج کالاها است ـ مسافر
۱۰ـ نوعی غذای ایرانی ـ ضمیر جمع درباره انسان که به طور مفرد هم برای احترام کسی گفته می شود ـ خون
۱۱ـ حرف فاصله ـ دفعه و بار ـ صدای خنده بلند
۱۲ـ مهره گردن ـ از جنس نی! ـ دور افتاده ـ پیروان یک دین
۱۳ـ جنگل درختان سوزنی برگ نواحی سردسیر ـ گهواره ـ گشاده رو و خندان
۱۴ـ الهه زیبایی ـ مرکز مغولستان
۱۵ـ طناب و ریسمان ـ جانوری آبزی که بیشتر از نرمتنان تغذیه می کند.

جدول ویژه

افقی:
۱ـ ثروت و سرمایه ـ در موسیقی، گام طبیعی که مجموع فاصله های میان نتهای آن شامل پنج پرده و دو نیم پرده است
۲ـ خراب ـ مخلوقات و مردمان ـ بیان به شیوه قابل فهم و مطابق با قاعده های ادبی سخنوری
۳ـ مهم بودن ـ وسیله ـ پارچه روپوشی
۴ـ درخت بلندی با پوست تنه صاف و خاکستری ـ صدمه و آسیب ـ زمین پرنعمت ـ رمق
۵ـ مشک پوستی ـ اندیشه های شیطانی ـ مرفق
۶ـ چلچله ـ اسبی که رنگ او میان زرد و بور باشد ـ واحد وزن
۷ـ گوارا ـ حدس و تصور ـ نام گروهی که از علی (ع) رویگردان شدند
۸ـ دعای زرتشتیان ـ فخاری ـ نوبت بازی
۹ـ فتنه جویی ـ چند وزیر ـ پایه و شالوده
۱۰ـ حرف ندا ـ نمای جانبی چیزی ـ دستکاری و هماهنگ سازی بیشتر یک اطلاع برای تبدیل آن از یک صورت به صورت دیگر
۱۱ـ جمع نجیب ـ زخمی ـ دهن کجی
۱۲ـ لنگه ـ تلاش و کوشش جدی ـ از عناصر چهارگانه ـ توانگری
۱۳ـ برتر و بهتر ـ خرگوش ـ صبحانه نخورده
۱۴ـ رأی موافق دادن مجلس به یک لایحه ـ سماروغ ـ اسرار
۱۵ـ ماده بالا برنده فشارخون ـ ادامه دادن به کاری برای مدت زیاد.

عمودی:
۱ـ اثری از فوسکولو اوگو شاعر و ادیب ایتالیایی که مضمون بیشتر آثارش، عشق به زادبوم است ـ سرپرست
۲ـ عنوان داستانی از ایوان تورگنیف روس ـ چشمداشت، مراقب بودن
۳ـ آسودگی همراه با عیش و طرب ـ ضمیر اشاره به جای دور ـ نامساعد و ناهماهنگ
۴ـ رنگ آسمان صاف ـ کلرا ـ درد دیر پا ـ هنگام و دم
۵ـ پیروی ـ سنگ نوشته ـ آش
۶ـ تصدیق آلمانی ـ رمال ـ قابله
۷ـ از پیمانهای معروف ـ ریاکار ـ پیشرفت کردن
۸ـ عدل و قسط ـ شاربن ـ قوت لایموت
۹ـ سمت چپ ـ نوعی سبزی خوراکی ـ شکسته بند
۱۰ـ مهیا و ساخته ـ گزارش ـ ضد راست
۱۱ـ حرارت بالای بدن ـ گشادی و وسعت ـ نورانی
۱۲ـ دوستی و محبت ـ گهواره ـ ستایش کسی ـ قطعه حکومتی
۱۳ـ از مرکبات ـ سخندانان ـ رنگ سبز تیره
۱۴ـ تاراج ـ وسیله ای از جنس نیمه رسانا با خاصیت تقویت کنندگی
۱۵ـ از خوردنی های نامأکول ـ شاعر، خطیب و روزنامه نگار معاصر ایرانی (گل به صنوبر چه کرد؟)

حل جدول عادی شماره ۳۴۳۸

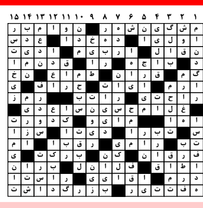

حل جدول ویژه شماره ۳۴۳۸

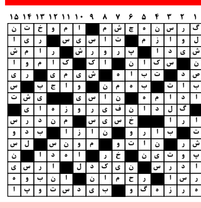

جدول ویژه همراه با جوایز ویژه در ایران پیام (نیازمندیهای روزنامه ایران)